

Sak 3/18 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2018

Sak 4/18 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2018

Vedlegg:

- Forskrift om forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende

Øvrig bakgrunnsmateriale:

- Forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark

Planleggingsrammer:

- **Kap. 1420 post 73**

Møtedato for behandling av budsjett for forebyggende og konfliktdempende tiltak ble satt ut fra signaler om at Miljødirektoratet ville oversende brev med planleggingsrammer for de regionale rovviltnemndene i midten av januar. Miljødirektoratet har nå orientert om at planleggingsrammene først vil være klare i månedsskiftet januar/februar. Videre er det gitt signaler om at det ikke vil være store endringer i ramma fra i fjor. For region 5 var det i 2017 ei ramme på kr 14 000 000 til forebyggende og konfliktdempende tiltak.

Det vil ikke holdes igjen midler til akutte tiltak i Miljødirektoratet. Nemnda må selv avgjøre om det skal settes av en reserve for akutte tiltak, og hvordan denne i tilfelle skal disponeres.

- **Kap. 1420 post 21**

Denne posten skal nyttes til lønn og kostnader for sekretariatet. Under denne posten skal også kostnader knyttet til Fylkesmannens beredskapsordninger og kjøp av tjenester føres.

Bakgrunn

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak skal behandles etter "Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak" fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) 1. januar 2013. De mest relevante bestemmelsene for nemndas behandling er:

§ 1. Formål

Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen.

.....

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

§ 5. Tiltak med direkte tapsreducerende effekt

Foretak med produksjonsdyr i landbruket kan søke om midler til tiltak som har en direkte tapsreducerende effekt, eller der slik effekt kan oppnås ved kombinasjon av tiltak. For tiltak hvor nasjonale standarder er utarbeidet, skal standarden følges om ikke annet er bestemt i vedtak om tilskudd.

.....

§ 6. Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlag

Utvikling av praksis og erfaring som senere kan danne grunnlag for iverksettelse av nye tiltak kan prioriteres innenfor ordningen.

....

§ 7. Konfliktdempende tiltak

Det kan gis tilskudd til personer, kommuner og organisasjoner for tiltak som har til hensikt å dempe konflikter forårsaket av rovvilt. Tiltaket skal bidra til økt kunnskap om og forståelse for rovvilt og/eller rovviltforvaltning. Tiltak rettet mot barn og unge skal prioriteres.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Fylkesmannen viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i NML er derfor ikke vurdert nærmere.

Søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2018

For di budsjettbehandlingen i år gjøres så tidlig har Fylkesmannen ikke en total oversikt over søknadsomfanget. Søknadsfristen er 15. januar, men erfaringsmessig kommer det også en god del søknader etter denne fristen. Sekretariatets forslag til budsjett bygger derfor på erfaringstall fra tidligere år.

Forslag til strategier for fordeling av midler til forebyggende tiltak og konfliktdempende tiltak i 2018

Sekretariatet viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vedrørende generelle prinsipper for tildeling av midler til forebyggende tiltak. Sekretariatet anbefaler at nemnda viderefører de langsiktige strategiene som har ligget til grunn de senere år ved fordeling av midler. Det har de siste årene vært stor pågang av søknader, og det vil være behov for å prioritere mellom søkerne. Sekretariatet foreslår derfor 4 punkt som støtte for prioriteringene:

- 1. Å sikre minst mulig tap av husdyr/tamrein til rovvilt har høyeste prioritet.**
Forebyggende tiltak mot rovviltskader på husdyr prioriteres framfor konfliktdempende tiltak.
- 2. Tilskuddsmidlene skal benyttes kostnadseffektivt.**
- 3. Akutte skadesituasjoner som oppstår må kunne håndteres effektivt**
Det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak (ekstraordinært tilsyn, akutt tidlignsanking, forsinket slipp).
- 4. Søkere som har rett til å motta produksjonstilskudd i landbruket skal prioriteres.**

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 3/18 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2018

Forebyggende tiltak i reindriftsnæringen

Det er viktig å støtte gjennomføring av forebyggende tiltak i reindrifta, da reinbeiteområdene har faste forekomster av rovvilt, og reinen bruker beitemark hele året.

De siste årene har det vært søkt om midler til skadeforebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift. Søknadene omfatter utvidet tilsyn i perioden rundt kalving, samt framskynding av slaktingen på høsten. Tidsrommet rundt kalving er en periode der reinen er særlig utsatt dersom en skadesituasjon oppstår. Tidligere år har det vært gjennomført utvidet tilsyn i kalvingsperioden og tidligslakting. Tidligslakting er delvis også bedriftsøkonomisk motivert. Sekretariatet foreslår å sette av kr 50 000,- til forsterket tilsyn rundt kalving.

Sekretariatets innstilling til vedtak i sak 3/18 Tilskudd til forebyggende tiltak innenfor sør-samisk tamreindrift i 2018:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i Hedmark mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak. Sør-samisk tamreindrift innebærer utmarksbeite gjennom hele året, og er derigjennom spesielt utsatt for rovviltskader.

Vedtaket:

Den regionale rovviltnemnda i Hedmark setter av inntil kr 50 000,- til forsterket tilsyn i kalvingstida som skadeforebyggende tiltak i den sør-samiske tamreindrifta.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.

Sekretariatets vurdering og innstilling til sak 4/18 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2018

Vurdering av ulike typer forebyggende tiltak som finansieres over kap. 1420 post 73

Ekstraordinært tilsyn

I forbindelse med pågående skadesituasjoner kan det gis tilskudd til ekstraordinært tilsyn i beiteområdet for å kartlegge situasjonen. Sekretariatet foreslår at det settes av kr 200 000,- til ekstraordinært tilsyn. Forbruk i 2017 var kr 119 000,-.

Akutte tiltak

Under akutte tiltak føres flere ulike tiltak som er aktuelle å iverksette ved akutte skadesituasjoner, som forsinket slipp på beite, akutt tidlignanking og akutt hjemmebeite. Behovet for akutte tiltak vil variere mye fra år til år, og må sees i sammenheng bl.a. med potten avsatt til forberedt tidlignanking.

Sekretariatet anbefaler at det settes av kr 500 000,- som beredskap til akutte tiltak som supplement til forberedt tidlignanking (kr 600 000,- i 2017).

Forberedt tidlig nanking

Forberedt tidlig nanking er et viktig tiltak i områder med bjørneskader og jerveskader da skadene tiltar utover høsten.

Forberedt tidlig nanking er et godt virkemiddel for å redusere skadeomfanget, noe som også fremgår av tilbakemeldingene fra brukerne.

De siste to årene har det kommet inn rundt 20 søknader om forberedt tidlig nedsanking, med et samlet dyretall på ca. 20 000 dyr. De siste årene har nemnda fastsatt en sats på kr 6 pr dyr og dag de har vært holdt hjemme. Med denne satsen ble utbetalingene til tidlig nanking totalt kr 1 968 000,- i 2017. I henhold til forskriftens § 10 er det Miljødirektoratet som hvert år skal fastsette nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Miljødirektoratet har sendt på høring forslag til sats på kr 7 pr dyr og dag i 2018 (se egen sak). Med denne satsen ville kostnadene i 2017 blitt kr 2 296 000.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres vil være området sone i forvaltningsplanen, skadebildet de senere år samt om de har gjennomført tidlignanking foregående år.

Ut fra dette anbefaler sekretariatet at det settes av kr 2 300 000,- til forberedt tidlig nanking i 2018.

Utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nanking

Utvidet tilsyn er et tiltak som mange brukere søker på. Tiltaket kan virke konfliktdempende og bidra til å oppdage rovviltangrep tidligere, men må behandles i tråd med § 5 b i forskriften, hvor det presiseres at det ikke kan gis tilskudd til tilsyn alene.

Fylkesmannen har de senere år gitt tilskudd til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nanking i viktige beiteområder som har hatt særlig store tap. Denne posten må også ses i sammenheng med tilskudd til "flytting av sau", der det gis midler til tilsyn i områder der det er innflyttede besetninger.

Sekretariatet foreslår å sette av kr 450 000,- til utvidet tilsyn i kombinasjon med tidlig nedsanking (kr 500 000,- i 2017).

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

Beiting på inngjerdet areal (hjemmebeite)

Kostnadseffektive forebyggende tiltak som skiller beitedyr og rovdyr må iverksettes i de fleste beiteområder øst for Glomma fra Trysil til Eidskog. Hjemmebeite kan være et alternativ for å hindre at enkeltbrukere slutter med sau, og kan i enkelte områder bidra til å holde dyrka mark i hevd og ivareta det bygdenære kulturlandskapet. Rent driftsteknisk er det for mange brukere vanskelig å finne nok egnede arealer for å holde sauen på hjemmebeite. I grønne sone samt i viktige beiteområder innenfor blå sone skal det legges vekt på en god utnyttelse av utmarksressursen. Samtidig er realiteten i region 5 at enkeltbrukere også har opplevd store tap selv innenfor de prioriterte beiteområdene, og derfor ønsker hjemmebeite som et alternativ til å legge ned driften.

Ut fra en tapsvurdering vil hjemmebeite ha best effekt dersom tiltaket omfatter alle beitedyrene i et konkret skadeområde.

I 2017 ble det utbetalt tilskudd til hjemmebeite for ca. 7100 dyr med en samlet kostnad på kr 5 425 000,-.

I henhold til forskriftens § 10 er det Miljødirektoratet som hvert år skal fastsette nasjonale satser for tidlig nedsanking av sau og hjemmebeite. Miljødirektoratet har foreslått en sats på kr 7,50 pr dyr og dag på hjemmebeite i 2018 (se egen sak). En hel beitesesong utgjør 100 dager. Satsen blir etter dette den samme som har vært brukt i Hedmark i flere år.

Det vil måtte gjøres en prioritering av søknadene, og alle søknadene kan trolig ikke innvilges. Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i forvaltningsplanen, om søkerne har praktisert hjemmebeite de foregående år, samt skadebildet i området. Sekretariatet mener også at hvorvidt sauehold utgjør en vesentlig del av inntekten på bruket bør vektlegges.

Ordnningen har de siste årene omfattet også noen svært store besetninger som medfører at enkeltbrukere får tilsagn om nærmere en million kroner for hjemmebeite. Dette kan reise spørsmål om det bør innføres et tak for maksimalt tilskudd til en enkelt bruker. Tilskuddet beregnes ut fra en dagsats med utgangspunkt i kostandene knyttet til å ha dyr på hjemmebeite for gjennomsnittsbuket i Norge. En kan tenke seg at kostandene pr. dyr går ned i besetninger som er 2-3 ganger så store, men sekretariatet kjenner ikke til at det foreligger slike beregninger. Videre er utviklingen i saueholdet at det går mot færre og større bruk, og kostnaden for staten knyttet til ordningen vil være de samme om det er én stor eller flere små besetninger som mottar tilskuddet. Sekretariatet mener det er riktig at nemnda vurderer problemstillingen, men synes det er vanskelig å komme med klare anbefalinger.

Basert på erfaringer fra tidligere år og en sats på kr 7,50,- pr dyr og dag i 100 dager foreslås en ramme til hjemmebeite på kr 5 670 000,- i 2018.

Flytting av sau

Tiltaket innebærer at det gis tilskudd til transport av dyr til et annet, mindre rovdyrutsatt beiteområde, og økt tilsyn med innflyttede besetninger i det nye området.

Mange viktige beiteområder er de senere årene vegetasjonskartlagt. Resultatene fra disse viser at beiteressursen i mange områder bl.a. i Nord-Østerdalen tåler et betydelig større beitetrykk og er avhengig av økt tetthet av beitedyr for å holde kulturlandskapet åpent og i hevd. Sekretariatet vurderer at tiltaket har et uutnyttet potensial. Flytting av sau forutsetter god organisering i forkant for å lykkes.

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

I 2017 var det 7 søknader om flytting som omfattet ca. 3000 dyr. Fylkesmannen forventer at disse også søker om tilskudd til flytting i 2018. Disse kom fra kommunene Kongsvinger, Grue, Trysil, Engerdal og Rendalen. I tillegg er sekretariatet kjent med at ytterligere en besetning i Rendalen vurderer flytting. Alle brukerne som har fått tilskudd til flytting tidligere holder til i blå sone (Rendalen, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Kongsvinger, Grue).

Det er viktig at det gis forutsigbarhet for de brukerne som deltar på slike prosjekter, samtidig må tilskuddene som gis til ulike prosjekter være sammenlignbare. Etter hvert som besetningene har blitt tilvendt de nye områdene er det naturlig at tilskuddet til det enkelte flytteprosjekt reduseres.

Sekretariatet anser at de viktigste kriteriene for hvem som kan prioriteres primært vil være sone i forvaltningsplanen, om søkerne har gjennomført flytting de foregående år samt skadebildet i området. Rammen for flytting var i 2017 på kr 1 100 000,-. Sekretariatet anbefaler at tilskuddsrammen for flytting settes til kr 1 100 000,- også for 2018. Dersom det blir aktuelt med flytting for andre besetninger vil dette kunne løses ved omdisponering av midler fra hjemmebeiteposten da behovet for dette tiltaket blir tilsvarende redusert.

Gjerding

Det er fortsatt behov for investeringer i gjerdemateriell samt utbedring av eksisterende gjerder hos brukere som må ha dyr på hjemmebeite. Sekretariatet anser at brukere innenfor ulvesona og brukere som gjennomfører hjemmebeite må prioriteres mht tildeling til gjerdemateriell, jf. også strategiene for gjerding i forvaltningsplanen.

I 2017 var budsjettet på kr 350 000,-. På slutten av året ble det brukt restmidler til utvidelse av tilsagnene slik at det samlede utbetalingene ble ca. kr 650 000,-. Med bakgrunn i dette foreslår sekretariatet at ramma for 2018 reduseres til kr 150 000,-. I dette inngår sluttutbetaling av kr 25 000,- som gjenstår fra tilsagn gitt i 2017.

Sekretariatet legger til grunn at dersom det ved beitesesongens slutt står igjen ledige midler så er gjerding et av de få aktuelle tiltakene som kan gjennomføres i etterkant av beitesesongen.

Drift og vedlikehold av inngjerdete områder i Grue og Trysil.

I Grue og Trysil er det etablert fellesbeiter innenfor inngjerdete utmarksbeiteområder. Tiltaket innebærer at utmarksbeitet kan benyttes, selv om dette ligger innenfor forvaltningssonen for ulv og Trysil er det området i Hedmark med størst tetthet av bjørn.

Erfaringen med bruken av inngjerdet utmarksbeite er så langt blandet, og det har vært flere sesonger med store tap innefor gjerdene. Også i 2017 ble det store tap innefor gjerdet, denne gangen til jerv. Fylkesmannen har gjort en gjennomgang av erfaringene som er høstet med disse gjerdene. Disse gjerdeprosjektene er kostnadskrevende målt som kostnad pr beitedyr, men beiteområdene ligger innenfor ulvesonen, og det er behov for fysisk skille mellom beitedyr og rovvilt. Med bakgrunn i de mange og omfattende skadesituasjonene innenfor gjerdet har Fylkesmannen forsøkt få til en dialog med Flendalen beitelag om å gå over til andre forebyggende tiltak. Beitelaget ønsker derimot å fortsette driften.

Sekretariatet foreslår en total budsjetttramme på kr 700 000,- i 2018, tilsvarende budsjetttramma i 2017. Forbruket i 2017 ble på kr 820 000,-, men i dette inngikk også investeringer i ny ATV.

Tekniske tiltak

De siste årene har det blitt satt av lite midler til tekniske tiltak. Da det på høsten ofte er igjen noe ubenyttede midler har disse blant annet blitt brukt til tekniske tiltak. Det ble etter dette utbetalt kr 415 000,- til tekniske tiltak i 2017. Da noe av tilskuddet holdes tilbake til tiltaket er gjennomført og

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

rapport levert, står det igjen å utbetale kr 30 000,- som må utbetales i år. Sekretariatet legger til grunn at ressursene er knappe og at det i 2018 må prioriteres hardt mellom ulike tiltak. Sekretariatet foreslår derfor at det i 2018 ikke settes av midler til tekniske tiltak ut over kr 30 000,- til å dekke etterslep fra 2017.

Sekretariatet legger til grunn at dersom det ved beitesesongens slutt står igjen ledige midler så er innkjøp av radiobjeller og andre tekniske tiltak en av de få aktuelle tiltakene som kan gjennomføres i etterkant av beitesesongen.

Beredskapsareal

Beredskapsareal kan i beiteområder som opplever tap til streifdyr være et aktuelt tiltak. Støtte til inngjerding av setervollen eller mer bygdenære areal som kan benyttes ved akutte rovviltangrep er kostbare tiltak, men i områder med gjentakende tap av beitedyr til streifdyr av bjørn og ulv vil beredskapsareal kunne være et aktuelt tiltak for å skjerme beitedyrene i en kortere periode ved rovviltangrep. Tiltaket har vært lite brukt.

Ut fra de stramme budsjetttrammer som må legges for årets budsjett anbefaler sekretariatet at det i denne omgang ikke settes av midler til opprettelse av nye beredskapsarealer.

Konfliktdempende tiltak

I 2017 ble det gitt kr 230 000,- i tilskudd til konfliktdempende tiltak. De største utbetalingene gikk til tiltak rettet mot barn og unge. I tillegg ble det gitt et mindre beløp til en åpen konferanse om rovvilt, beitedyr og samfunn.

I august 2017 ga Klima- og miljødepartementet tilsagn om kr 360 000,- til prosjekt for å profesjonalisere og effektivisere skadefellingsforsøk i regi av Nord-Østerdalskommunene og Engerdal. Dette er et treårig prosjekt som sluttføres i 2020. Årlige kostnader er budsjettet med kr 640 000,- hvorav kommunene dekker 1/3 med egne midler og resten via tilskudd fra staten. KLD har forutsatt at et evt. tilskudd til prosjektet fra 2018 betinger at rovviltnemnda i region 5 setter av midler innenfor sitt FKT-budsjett.

Med bakgrunn i ovenstående foreslår sekretariatet en ramme på kr 600 000,- til konfliktdempende tiltak i 2018.

Forskning og utvikling

Fylkesmannen har de siste årene gitt midler til to FoU-prosjekter. Dette er et gaupeovervåkingsprosjekt i regi av Scandlynx/NINA og et jerveprosjekt i regi av Høgskolen i Innlandet. Begge prosjektene løper også i 2018 og sekretariatet forventer at det kommer søknader om midler for 2018.

Ut fra stramme økonomiske rammer foreslår sekretariatet at det kun settes av kr 100 000 til FoU-prosjekter i Hedmark i 2018.

Fellingsvederlag

Utbetaling av vederlag til kommunale fellingslag gjøres med hjemmel i rovviltforskriften § 9a, som lyder:

”Der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. § 15.

Utbetalingen skjer på grunnlag av satser fastsatt av Miljøverndepartementet samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene over."

Klima- og miljødepartementet økte i 2017 satsen for vederlag for mannskap på kommunale fellingslag som deltar i fellingsforsøk fra kr 1400,- til kr 1600 pr døgn pr deltaker. Dette i kombinasjon med langvarige fellingsforsøk i Ringsaker og Rendalen/Tolga/Tynset medførte at kostnadene til skadefellingsforsøk økte vesentlig i 2017 til i underkant av kr 2 100 000,-.

Ut fra erfaringer med medgått tid for fellingslagene foreslår sekretariatet at det også i 2018 settes av en ramme for godtgjøring til fellingslagene på kr 2 100 000,-.

Diverse

Posten har de siste par år først og fremst gått til å dekke kompetansehevende samlinger for kommunenes fellingslag med inntil kr 5000,- pr kommune. Dette har vært etterspurt av kommunene i flere år. Sekretariatet foreslår å videreføre det i 2018 og at det settes av kr 50 000,- til dette og evt. andre tiltak som ikke faller inn under de andre postene.

Vurdering av tiltak som finansieres over Kap. 1420 post 21

Kursing av hundemateriell

I forbindelse med skadefellingsforsøk er det et behov for å bedre tilgangen på hunder med gode ferdigheter for jakt på bjørn og ulv. I 2012 ble det fra nemnda avsatt midler til utvikling av bedre hundemateriell. Fylkesmannen iverksatte et trenings- og sertifiseringsopplegg etter mal fra det svenske SWDI (*Scandinavian Working Dog Institute*) som i stor grad bygger på trening etter bruks- og tjenestehundprinsippene, og blant annet benyttes av SNO. Dette programmet går mest på båndhunder.

I 2017 overtok Statens naturoppsyn mye av ansvaret for å følge opp disse ekvipasjene. Det er uavklart om Fylkesmannen skal bidra inn i prosjektet i 2018, men det gjenstår å betale ca. kr 22 000,- for aktivitet i 2017.

Utgifter til denne type tiltak gjelder innkjøp av tjenester, og skal føres på kap. 1420 post 21. Fylkesmannen setter av kr 100 000,- til tiltaket i 2018.

Sekretariatets innstilling til vedtak for sak 4/18 Fordeling av midler til ulike typer forebyggende og konfliktdependende tiltak i 2018:

Rettslig grunnlag:

Saken er behandlet etter 'Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdependende tiltak' fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 1. januar 2013. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinje ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd (...). Rovviltnemnda viser til at tiltaket/tiltakene er rettet mot hold av beitedyr, og anser at tiltakene ikke direkte berører naturmangfoldet, eller berører dette på en negativ måte. Prinsippene i nml §§ 8-12 er derfor ikke vurdert nærmere.

Begrunnelse for vedtaket:

Rovviltnemnda i Hedmark mener at å sikre minst mulig tap av husdyr til rovvilt har høyest prioritet ved fordeling av midler. Tiltak som er effektive mht. å redusere tap må prioriteres på bekostning av

ROVVILTNEMNDEN I HEDMARK

tiltak som har usikker eller liten dokumentert skadeforebyggende effekt. Tilskuddsmidlene må benyttes kostnadseffektivt, og det må settes av tilstrekkelig med beredskapsmidler til gjennomføring av akutte forebyggende tiltak.

Vedtak:

Den regionale rovviltnemnda i Hedmark fordeler budsjetttrammen på kr 14 000 000,- på følgende ulike typer forebyggende og konfliktdempende tiltak:

Kap. 1420 post 73, Forebyggende tiltak	Budsjett 2016	Forbruk 2016	Budsjett 2017	Forbruk 2017	Budsjett 2018
Ekstraordinært tilsyn	200 000	212 412	350 000	119 000	200 000
Akutte tiltak	650 000	71 582	600 000	531 098	500 000
<i>Forsinket slipp på beite 2016, gjerding 2017</i>		15 760		27 500	
<i>Akutt tidlig sanking/hjemmebeite</i>		55 822		503 598	
Forberedt tidlig sanking	2 050 000	1 834 879	2 050 000	1 967 976	2 300 000
Utvidet tilsyn i komb. m tidl. sanking	450 000	365 000	500 000	474 000	450 000
Hjemmebeite	5 025 000	5 603 250	6 000 000	5 425 250	5 670 000
Flytting av sau	1 500 000	985 365	1 100 000	1 063 591	1 100 000
Gjerding	250 000	263 000	350 000	653 900	150 000
Gjerdeprosjektene i Trysil/Grue	900 000	900 000	700 000	820 000	700 000
Tekniske tiltak	60 000	245 200	250 000	414 600	30 000
Beredskapsarealer	0	0	0	0	0
Forebyggende tiltak i reindrifta	75 000	75 000	75 000	75 000	50 000
Konfliktdempende tiltak ^A	190 000	275 000	225 000	650 000	600 000
Forskning, utvikling, evaluering	0	150 000	150 000	100 000	100 000
Fellingsvederlag	1 400 000	1 748 165	1 600 000	2 081 733	2 100 000
Diverse	0	20 540	50 000	20 865	50 000
Sum:	12 750 000	12 749 393	14 000 000	14 397 013	14 000 000

^A Ekstra bevilgning fra KMD på kr 360 000 til prosjekt for profesjonalisering av fellingslag i Nord-Østerdal

Sekretariatet kan i samråd med lederen av nemnda foreta omdisponeringer mellom tiltakstypene. Omdisponering av beløp på mer enn kr 500 000,- forutsetter nytt vedtak i nemnda. Justeringer på under kr 100 000,- kan gjøres av sekretariatet med orientering til nemnda i etterkant.

Det settes av midler over kap. 1420 post 21 til kjøp av tjenester som spesifisert i tabell under.

Kap. 1420 post 21, Spesielle driftsutgifter	Budsjett 2016	Forbruk 2016	Budsjett 2017	Forbruk 2017	Budsjett 2018
Kursing av hundemateriell ^B	200 000	123 772	100 000	21 264	100 000
Sum:	12 950 000	12 873 165	14 100 000	14 418 277	14 100 000

^B Faktura på kr 22 136 fra SWDI innkommet for seint og belastes budsjett for 2018.

Fylkesmannen skal legge føringene i forvaltningsplanen for rovvilt til grunn ved vedtak og tilsagn.

Vedtaket er en forskrift og kan ikke påklages, jf fvl § 2 c, jf. § 28.